

הועדה לתכנון ולתקצוב | Planning & Budgeting Committee

דו"ח הוועדה להערכת איכות של תכניות הלימודים
להכשרת עובדי הוראה בגיל הרך במכללות לחינוך

המכללה האקדמית אחוה

2017

תשע"ז

תוכן העניינים

פרק 1 : רקע.....3

פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה.....4

פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים להכשרת עובדי חינוך בגיל הרך
במכללה האקדמית אחוה.....5

פרק 4 : סיכום המלצות ולוחות זמנים ליישום.....11

נספחים:

נספח 1 : כתב המינוי של הוועדה

נספח 2 : סדר יום הביקור

פרק 1 : רקע

המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג), החליטה להעריך את תכניות הלימודים להכשרת עובדי הוראה בשנת הלימודים תשע"ו-תשע"ז. בהתאם להחלטה זו, מינתה המועצה להשכלה גבוהה את הוועדה להערכת איכות של התחום בהרכב הבא :

- פרופ' דורית ארם, בית הספר לחינוך, אוני' תל-אביב, יו"ר
- פרופ' צ'ארלס גרינבאום (אמריטוס), המחלקה לפסיכולוגיה, האוני' העברית
- ד"ר יאיר זיו, הפקולטה לחינוך, החוג לייעוץ והתפתחות האדם, אוני' חיפה
- פרופ' מרגלית זיו,¹ תכנית הוראה ולמידה, מכללת אלקאסמי
- פרופ' קובי יבלון, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר-אילן
- פרופ' מרים מבורך,² מכון מופ"ת
- ד"ר אביבה סברדלוב,³ מכללת שאנן
- פרופ' מיכל פרלמן, המחלקה להתפתחות האדם ופסיכולוגיה יישומית, אוני' טורונטו

הגב' תמר מעגן-אפרתי והגב' ענבל חזקאל-גורדון ריכזו את עבודת הוועדה מטעם המועצה להשכלה גבוהה.

במסגרת עבודתה הוועדה התבקשה⁴ :

1. לבחון את דוחות ההערכה העצמית שהוגשו על ידי המוסדות המקיימים תכניות לימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום הגיל הרך ולקיים ביקורים במוסדות אלה.
2. להגיש למל"ג דו"ח פרטני עבור כל אחת מתכניות הלימודים הכולל את ממצאי הוועדה והמלצותיה.
3. להגיש למל"ג דו"ח כללי הכולל הערות רחביות בנוגע לתחום המוערך ולמקומו במערכת ההשכלה הגבוהה ובישראל בכלל.

תהליך ההערכה כולו התבצע בהתאם להנחיות המל"ג לכתיבת דו"ח הערכה עצמית במכללות לחינוך מיולי 2015.

¹ בהתאם למדיניות המל"ג, לשם הימנעות מניגוד עניינים, פרופ' מרגלית זיו לא השתתפה בהערכת תכנית הלימודים במכללת אלקאסמי.

² בהתאם למדיניות המל"ג, לשם הימנעות מניגוד עניינים, פרופ' מרים מבורך לא השתתפה בהערכת תכנית הלימודים במכללת לוינסקי ובמכללת תלפיות

³ בהתאם למדיניות המל"ג, לשם הימנעות מניגוד עניינים, פרופ' אביבה סברדלוב לא השתתפה בהערכת תכנית הלימודים במכללת שאנן

⁴ כתב המינוי של הוועדה מצורף בנפסח מס' 1 לדו"ח זה

פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה

הוועדה קיימה את ביקוריה בכל המוסדות העוברים הערכת איכות בתחום הוראת הגיל הרך במהלך חודש נובמבר 2016. טרם הביקורים קיימה הוועדה ישיבת הכנה במסגרתה דנה בנושאים עקרוניים הנוגעים למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לפעילות הערכת האיכות בכלל ולתכניות להכשרת עובדי הוראה לגיל הרך בפרט.

במסגרת פעילותה ביקרה הוועדה במוסדות הבאים :

מכללת לוינסקי, מכללת סמינר הקיבוצים, מכללת תלפיות, מכללת אורות ישראל, מכללת בית ברל, המכללה ירושלים, מכללת אמונה-אפרתה, מכללת שאנן, המכללה הערבית בחיפה, מכללת סכנין, מכללת אוהל, מכללת אורנים, מכללת גורדון, מכללת אלקאסמי, מכללת דוד ילין, מכללת אחוה, מכללת גבעת וושינגטון, מכללת

חמדת הדרום ומכללת קיי.

במהלך הביקורים נפגשה הוועדה עם בעלי תפקידים בהנהלת המוסדות ובהנהלת התכניות, נפגשה עם אנשי סגל, סטודנטים ובוגרים.

דו"ח זה עוסק בחוג לחינוך לגיל הרך במסגרת בית הספר לחינוך במכללה האקדמית אחוה. ביקור המוסד במכללה התקיים ב-27 בנובמבר 2016.

סדר היום של הביקור מצורף בנספח 2 לדו"ח זה.

בביקור זה השתתפו מבין חברי הוועדה: פרופ' דורית ארם, פרופ' (אמריטוס) צ'ארלס גרינבאום, פרופ' מרים מבורך ופרופ' מיכל פרלמן.

הוועדה מודה להנהלה הבכירה במוסד ולחוג לגיל הרך על דו"ח ההערכה העצמית ועל קבלת הפנים והאירוח האדיב בעת יום הביקור של נציגי הוועדה במוסד.

פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים להכשרת עובדי חינוך בגיל הרך

במכללה האקדמית אחוה

דו"ח זה מתייחס למצב שהיה קיים בעת ביקור הוועדה במוסדות השונים ואינו מתייחס לשינויים שחלו מאז. הדו"ח מתעד את המסקנות שאליהן הגיעה ועדת הערכת האיכות על סמך המסמכים שקיבלה מהמוסדות, מידע שהתווסף במהלך השיחות במוסדות, דיונים והבחנות של הוועדה ומידע זמין לוועדה.

הדו"ח כתוב בלשון נקבה אך מתייחס לשני המינים כאחד.

פרק 1: הנהלה

הוועדה התרשמה מתהליכי השינוי שהמכללה עברה ונמצאת עדיין בעיצומם. הנשיאה נכנסה לתפקידה לפני כמה חודשים בלבד ובכנות ציינה כי אינה מכירה עדיין לעומקה את המכללה וכן את הדו"ח בנוגע לגיל הרך. היא הבהירה כי היא לא באה מרקע של חינוך אולם מכירה את התחום. כמו כן, התפקידים המרכזיים במכללה נמצאים בתהליך שינוי פרסונלי וחלק מחברי ההנהלה עמם נפגשנו אכן כיהנו בתפקידים החדש. התרשמנו מדבריהם שלמדו מתהליך ההערכה אותו בצעו ברצינות רבה. בעקבותיו נעשה ריענון של כל המערכת בגיל הרך. זו הזדמנות לדבריהם לחשוב על מה שקיים ולפתח את התכנית לגיל הרך. מדברי חברות ההנהלה ניתן היה להבין שהמכללה שמה דגש על דרכי הוראה חדשניות כמו הכיתה הפוכה, המרכז לנוירופדגוגיה ומרכז לסימולציה שנבנה בימים אלה. אולם הוועדה לא התרשמה שלכיוונים אלה יש ביטוי והתאמה לצרכים הייחודיים של תכנית הגיל הרך. לדברי ההנהלה קיים דגש רב על חינוך בגיל הרך שהנו המסלול בעל הותק הרב ביותר והגדול במכללה.

לחוג יש ראשת חוג שמשמשת כ"שרת החוץ" האחראית על הלימודים האקדמיים (גם של מסלול הבדואים) וראשת מסלול המשמשת כ"שרת הפנים" האחראית על הסטודנטיות, פדגוגיה והדרכה מעשית. כמו כן יש גם ראש מסלול למסלול הבדואי אשר קיבל בתקופה האחרונה אישור לפתיחת הלימודים ולא היווה חלק מן הדו"ח, מכיוון שכך אנחנו לא מתייחסים בדוח שלנו למסלול הבדואי. ראשת החוג וראשת המסלול הגיל הרך ציינו שהן עובדות בשיתוף פעולה והחוג כולל הרבה אנשי שטח שמכשירים לעבודה בגנים. לדברי הנהלת המכללה הם שמים דגש על רב תרבותיות והגישה לכך בפריפריה. תשעים אחוז מבוגרות תכנית הגיל הרך ממשיכות לעבוד בפריפריה. התרשמנו כי הם מרגישים אחריות רבה לגבי איכות מערכת החינוך בסביבה הפריפריאלית שלהם.

המלצות הכרחיות

- במבנה הנוכחי הדואלי, של שתי ראשות המסלול והחוג, על ההנהלה להגדיר במדויק את התפקיד והסמכויות של כל אחת מהן.
- על ההנהלה להסדיר את התיאום והקשר בין המסלולים הקיימים במכללה המכשירים מחנכות לגיל הרך.
- להתאים את סביבות ההוראה והלמידה המתקדמות הנבנות במכללה לצרכים המיוחדים של תכנית הגיל הרך (המסלול והחוג).

המלצות רצויות

- על המכללה לפעול למתן ביטויים למפגש היהודי-ערבי המתקיים במכללה, הן בנושאים מהותיים לתכנית הלימודים כמו למשל מועדי בחינות והתאמת לוח השנה האקדמי והן בנושאים הקשורים להגשת הקמפוס כולו כמו למשל שילוט דו-לשוני.

פרק 2: סגל ההוראה

נפגשו עם הסגל הליבתי והמדריכות הפדגוגיות. הועדה התרשמה מהמחויבות והרצון של הסגל לתרום להצלחת התכנית ולתמוך בהתפתחות והגדילה המקצועית של הסטודנטיות בתכנית. שמענו מסגל שהיה מעורב יותר בהגשת הדוח עד כמה התהליך היה חשוב עבורם.

התרשמנו כי הסגל גדול מאוד, מגוון ומורכב משלוש קבוצות מקצועיות: א. מרצים ותיקים מומחים בתחומם ובגיל הרך, בעלי ניסיון בתפקידים רבים במכללה ופחות אוריינטציה למחקר אקדמי; ב. מרצים בעלי תואר שלישי חדשים יחסית בעלי אוריינטציה מחקרית המלמדים בכמה תכניות והמנסים למצוא את מקומם בגיל הרך אף שהתמחותם בתחומי דעת וחיבור לגילים מבוגרים יותר; ג. מדריכות פדגוגיות אשר עיקר מומחיותן היא הפרקטיקה הפדגוגית, המכירות היטב את עולם הגיל הרך ופחות מכוונות מחקר. התרשמנו שמפאת גודל הסגל וגיוונו (מספר רב של חברי הסגל שמקורם מתחומי דעת שונים) לא גובשה הבנה ברורה של מהות התכנית, כך שבשיח עם חברי הסגל היה קשה להבין את החזון ותפיסת העולם החינוכית הייחודית של התכנית. חברי הסגל מנסים לחבר בין התמחותם לקורסים שהם מלמדים בתכנית, אך לא תמיד בקישור ישיר לדגשים המתאימים להכשרת מחנכות לגיל הרך. שמחנו ללמוד שהסגל מודע לדרכי הקידום האקדמי המצופה מהם. רבים מהם ציינו את תחושת התסכול שהם חשים לנוכח העובדה שעקב עומס ההוראה אין ביכולתם לפנות את משאביהם למחקר.

המלצות הכרחיות

- להגדיר במשותף עם הסגל את תפיסת העולם המקצועית של התכנית.
- לדאוג למיסוד והעמקת הקשר בין סגל הגיל הרך למרצים הדיציפלינאריים.
- לתמוך, לעודד ולפתח מחקר בתחומי הגיל הרך בקרב סגל הליבה וההדרכה.

המלצות רצויות

- כדאי לשקול יצירת נוהל מסודר של הפחתת שעות הוראה למרצים חדשים הנקלטים במכללה.

פרק 3: תכנית הלימודים

האחריות על תכנית הלימודים מתחלקת בין שתי הראשות כאשר שתיהן מציינות כי למרות הפרדה הן עובדות בשיתוף פעולה. כאמור, לא מצאנו הגדרה ברורה לגבי אחריות כל אחת מהן לתכנית הלימודים ולאופן המעקב אחר התנהלותה בפועל. סקירה של הסילבוסים בתכנית הלימודים הראתה כי חלק מהסילבוסים עדכניים ואקדמיים ואחרים פחות עדכניים ולא אקדמיים מספיק (חסרים בהם מאמרים מחקריים).

התרשמנו מהקורסים העוסקים באינטראקציות של מבוגרים עם ילדים קטנים; ילדים עם ילדים; אינטראקציות בסביבה ממוחשבת וכן מסמינריון המטפל בסוגי אינטראקציות המתבסס בעיקר על תצפיות בשנה ג' ד'. קורסים אלה מעידים על התכוונות של תכנית הלימודים לעולם הגיל הרך. הוועדה מעריכה את העובדה שתכנית הלימודים כוללת התייחסות מתאימה בהכשרה לגיל לידה עד שלוש. על מנת להכשיר את הסטודנטיות וללמדן גם על הגילאים הצעירים (לידה עד שלוש). התרשמנו מאוד מתכנית המעורבות בקהילה. המכללה מעודדת מעורבות בקהילה ובמסלול הגיל הרך מחייבים את הסטודנטיות במעורבות חברתית המהווה קורס סמסטריאלי עם נקודות זכות. המדריכים ציינו יוזמות מבורכות כגון: עבודה עם המשטרה בפיתוח תכנית של זהירות בדרכים ועבודה בקריית מלאכי במעונות רב תכליתיים. סגל המסלול ציין שהסטודנטיות לא חייבות להפעיל את תכנית המעורבות החברתית שלהן בגיל הרך דווקא.

להערכתנו קיים חוסר בקורסים מסוימים (ילדים עם צרכים מיוחדים, ניהול גן, עבודה עם הורים). ייתכן שעובדים על נושאים אלה בתוך קורסים אחרים אבל תכנים שלהם אלה חשובים וראויים לקורס. הסטודנטיות והבוגרות התייחסו לחפיפה בין תכנים בקורסים שונים ולדבריהן לעיתים יש חזרה על אותם הנושאים בשנה א' ובשנה ב'. הן גם התייחסו לחוסר בתכנים שציינו. חברי סגל הביעו רצון להוסיף קורסים של העצמה, מנהיגות ומסוגלות אישית. למדנו מפי הסטודנטיות על בעיות בלמידת השפה האנגלית, למטרות אקדמיות, בכיתות גדולות המקשות על למידה. לדבריהן חלק מהמרצים לא מכירים את עולם הגיל הרך ולכן לימדו חומר לא רלוונטי לגיל הרך בדיסציפלינות השונות (מתימטיקה, לשון, ועוד). לתחושתן יש חוסר תיאום בין הקורסים לשנת הלימודים (שנה ראשונה, או שניה או שלישית) בה הם נלמדים. הבוגרות ציינו כי חסרו להם תחומי דעת כמו חינוך מיני לילדים, סוגי משפחות חדשות, מיפוי ואיתור ילדים עם קשיים.

המלצות הכרחיות

- להוסיף קורסים או לחלופין לדאוג שהתכנים הבאים יקבלו מענה בקורסים קיימים: ילדים עם צרכים מיוחדים, קשר עם הורים וניהול גן (כולל מסגרות חינוכיות מלידה עד שלוש).
- לדאוג שכל הקורסים הדיציפלינריים מותאמים להכשרת מחנכות לגיל הרך.
- להעלות את הרמה האקדמית של הקורסים בתכנית על ידי שילוב מקורות עדכניים (גם באנגלית).
- להתאים את נושאי הקורסים הרלוונטיים לשנת הלימודים. כלומר, ליצור רצף לימודי מתאים ולהימנע מחזרתיות בתכנים בין קורסים.

המלצות רצויות

- ראוי למקד את הפרויקטים של המעורבות בקהילה לתחום הגיל הרך ובכך לתרום הן לשילוב הסטודנטיות בקהילה והן לקהילה עצמה.

פרק 4: הכשרה מעשית

למדנו כי מבנה ההתנסות בהוראה כולל: בשנה א' התנסות של סמסטר במעונות לתינוקות ופעוטות. צוות ההדרכה של שנה א' הן בוגרות תכנית שוורץ ומומחיות בהדרכה לגילאי לידה עד שלוש. בשנה ב' ושנה ג'

הסטודנטיות מתנסות בגני ילדים בגילאי שלוש עד שש. בתכנית הסבת אקדמאים – הסטודנטיות משתלבות בעבודה מעשית בשנה א' בגנים שבאזור. הן מתנסות שעה וחצי אחת לשבועיים ומגיעות למכללה ללימודים. ומקבלות "טעימות" בשנה ב'.

התרשמנו כי קיימת הקפדה על אקלים נעים ותומך עבור הסטודנטיות ובחירה קפדנית של מקומות ההתנסות. ההדרכה נעשית עם אותה קבוצה במהלך שנתיים. במהלך שנתיים המדריכות יוצרות קשר ומכירות היטב את הסטודנטיות. המדריכות התייחסו לגודל קבוצות ההדרכה. הן הבהירו כי גודל הקבוצה שהמדריכה מנחה תלוי בהיקף המשרה שלה. במידה והקבוצה גדולה יותר, מדריכה אחרת שאינה נותנת את הקורס במכללה מנחה חלק מהסטודנטיות בגנים. חלק זה של הקבוצה מהווה מעין קבוצת "ילדים חורגים" בשיעורים במכללה. למדנו על פרויקט מעניין לתמיכה ושילוב מוצלח בתהליך הקליטה בשטח המלווה בליווי של הגננות בכניסה לגנים בתקופת סטאז' וגם אחריו. למדנו שפותחה חממה בגיל הרך לתקופה של השנתיים הראשונות בהוראה. זהו מבנה חדשני לקליטת גננות מתחילות בגנים המהווה שיתוף פעולה בין המכללה לשטח. בתהליך זה הוכנסו עקרונות אימון לגנים.

ראשות החוג והמסלול התייחסו לחשיבות ההתנסות בשנה א' ללימודים כרכיב שמאפשר לסטודנטיות ולסגל המכשיר להבין האמנם הסטודנטית בחרה מקצוע נכון. הסגל מבקש לא לוותר על הכשרה מעשית בשנים א' ו-ב' גם לאור השינויים של התנסות שלושה ימים בשנה ג' במסגרת תכנית אקדמיה – גן.

המלצות הכרחיות

- לדאוג לכך שההתנסות המעשית תתקיים לאורך שלוש שנות הלימוד ותעשה במסגרות של ילדים מלידה ועד שש.
- לוודא שהמדריכה שמלווה את הסטודנטיות בשדה מלמדת את קורס ההתנסות במכללה.

פרק 5: סטודנטיות ובוגרות

הועדה התרשמה שהסטודנטיות והבוגרות מתייחסות למכללה כאל "בית". הקבוצה עמה נפגשנו הייתה דוגמה לאוכלוסייה רבגונית הבאה מרקע מגוון. הסיבות לבחירה של סטודנטיות בלימודים בחוג לגיל הרך במכללת אחווה כוללות את השם הטוב של התכנית, הידיעה שלא תהיה בעיה להתקבל לעבודה כבוגרים של המכללה, קבלת הפנים והמקצועיות של המכללה, ורמה גבוהה וחיבור לשטח. הסטודנטיות והבוגרות ציינו את אקדמיה-גן כחוויה חשובה ואיכותית בהכשרתן. לגבי ההתנסות בשנה א' עם תינוקות ופעוטות, הן טענו שאיכות הלמידה תלויה במסגרת בה הן התנסו (לדוגמה, מעון, בית ילדים בקיבוץ). יחד עם זאת, הן הדגישו כי ההתנסות בגילים אלה מאפשרת להבין את הקורסים התיאורטיים. הסטודנטיות והבוגרות ביקשו להחזיר את תכנית הרחבה לכיתות גן א'-ב' כדי להגדיל את אפשרויות ההעסקה שלהם.

הסגל העלה את הבקשה להקפיד על יותר סינון והעלאת דרישות קבלה כדי לאפשר להם ללמד ברמה גבוהה יותר. לטענת הסגל לעיתים עליהם להוריד את רף הדרישות האקדמיות בקורסים בשל רמתן האקדמית של הסטודנטיות המתקבלות לתכנית. עם זאת הם ציינו בחיוב את העובדה כי חלק מהבוגרות חוזרות למכללה ללימודי תארים גבוהים.

המלצות הכרחיות

- להעלות את רף הקבלה לחוג.
- לקבוע קריטריונים ברורים לראיונות הקבלה.

המלצות רצויות

- לשקול הרחבת הכשרה לכיתות א' ב' בתכנית ההכשרה.
- כדאי לערוך מעקב שיטתי אחרי בוגרי ובוגרות התכנית, ולקשור אותם למכללה באמצעות השתלמויות וכינוסים. מעקב זה יכלול גם אסוף נתונים על העסקת בוגר.

פרק 6: תשתיות

המכללה משקיעה בהקמת סביבות למידה חדשניות ברמה פיזית איכותית גבוהה. הוקמו כיתות חדשניות המאפשרות גמישות בהוראה ובלמידה והמשורות תחושת אסתטיקה המאפשרת נוחות ועידוד הלמידה במסגרות שונות. בנוסף, מוקם במכללה מרכז סימולציה חדש ומרכז לנוירופדגוגיה. הערכת מאגרי המידע הראתה עושר של מאגרים המתאימים לגיל הרך. עם זאת, לא נמצאו תשתיות המהוות תמיכה ייחודית לסביבה מתאימה להכשרה לעולם הגיל הרך בעיקר בעיצוב סביבות למידה מותאמות התפתחותית. כמו כן, למדנו שיש לסגל המעוניין לחקור ולעבוד בקבוצות תכנון קושי במציאת מקום ישיבה מתאים קבוע.

המלצות הכרחיות

- ליצור מרחבי למידה חדשניים המותאמים להכשרת סגל לגיל הרך.
- להקצות מקומות עבודה מספיקים לרווחת סגל החוג.

פרק 7: איכות ההוראה ותוצרי למידה

הסטודנטיות הביעו בפני הוועדה שביעות רצון מההוראה והתייחסו לקיומן של מטלות ופעילויות לימודיות מעניינות ויצירתיות שעזרו להם ללמוד. לדברי הסגל יש לרמות הסטודנטיות השפעה על רמת ההוראה והם לעתים מתוסכלים מרמה נמוכה של סטודנטיות. רמת איכות ההוראה מוערכת פעמיים בשנה והמרצים מקבלים את משוב הסטודנטיות לאחר כל סמסטר. לא ניתן היה להבין האם המכללה או הממונים הישירים מתייחסים לממצאי המשובים. התייחסות מפורטת יותר מתקיימת כאשר מגישים תיקי קידום. לא הערכנו את המסלול הבדואי מכיוון שרק השנה המכללה קיבלה אישור לפתיחת לימודי גיל רך במסלול זה. לדעת הוועדה ראוי בהמשך באמצעות תכנון רגיש לשלב בין המסלולים לגיל הרך.

פרק 8: מחקר

המכללה מעודדת את המחקר של הסגל. חברי הסגל מקבלים תמיכה למחקר באמצעות יחידת סיוע. דווח לוועדה כי כל חבר סגל בעל תואר שלישי אשר פרסם שלושה מאמרים, יכול להגיש בקשת תמיכה לעידוד מחקר. הסגל הביע בפני הוועדה טענה בנוגע למחסור בזמן פנוי ובתנאים לחקור. גם ראשת החג והמסלול התייחסו לכך שהן מתקשות להתפנות למחקר. צוות ההדרכה הפדגוגית התייחס לדרישה למחקר והביע רצון למסלול קידום שונה. לדבריהן, עבודת ההדרכה (עם הסטודנטיות, הגננות והמפקחות) תובענית ואינה מאפשרת הפניית

משאבים למחקר. הועדה התרשמה, הן מדברי הסטודנטיות והן מבדיקת הסילבוסים, כי הסטודנטיות אינן חשופות מספיק למחקר או מתנסות במחקר יישומי הרלוונטי עבורם.

המלצות הכרחיות

- לבנות תשתית לעריכת מחקר בקרב חברי סגל הגיל הרך: להקצות לסגל זמן למחקר, תקציב לצורך השתתפות בכנסים ארציים ובין לאומיים, תמיכה בכתיבה, ביצוע ניתוחים סטטיסטיים וכד'.
- לתמוך ביכולות המחקריות הנדרשות מן הסטודנטיות. הכנה כזאת צריכה לכלול פיתוח הבנה מחקרית, סדנאות כתיבה אקדמית, קריאת מחקר באנגלית, היכרות והתנסות במגוון מתודות בסמינריונים המחקריים ומודעות לסוגי המחקר המתאימים לחקר ההתנסות.

המלצות רצויות

- עידוד הקמת קבוצות מחקר.

פרק 4 : סיכום המלצות

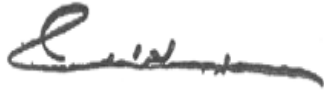
המלצות הכרחיות

- במבנה הנוכחי הדואלי, של שתי ראשות המסלול והחוג, על ההנהלה להגדיר במדויק את התפקיד והסמכויות של כל אחת מהן.
- על ההנהלה להסדיר את התיאום והקשר בין המסלולים הקיימים במכללה המכשירים מחנכות לגיל הרך.
- להתאים את סביבות ההוראה והלמידה המתקדמות הנבנות במכללה לצרכים המיוחדים של תכנית הגיל הרך (המסלול והחוג).
- להגדיר במשותף עם הסגל את תפיסת העולם המקצועית של התכנית.
- לדאוג למיסוד והעמקת הקשר בין סגל הגיל הרך למרצים הדיציפלינאריים.
- לתמוך, לעודד ולפתח מחקר בתחומי הגיל הרך בקרב סגל הליבה וההדרכה.
- להוסיף קורסים או לחלופין לדאוג שהתכנים הבאים יקבלו מענה בקורסים קיימים : ילדים עם צרכים מיוחדים, קשר עם הורים וניהול גן (כולל מסגרות חינוכיות מלידה עד שלוש).
- לדאוג שכל הקורסים הדיציפלינאריים מותאמים להכשרת מחנכות לגיל הרך.
- להעלות את הרמה האקדמית של הקורסים בתכנית על ידי שילוב מקורות עדכניים (גם באנגלית).
- להתאים את נושאי הקורסים הרלוונטיים לשנת הלימודים. כלומר, ליצור רצף לימודי מתאים ולהימנע מחזרתיות בתכנים בין קורסים.
- לדאוג לכך שההתנסות המעשית תתקיים לאורך שלוש שנות הלימוד ותעשה במסגרות של ילדים מלידה ועד שש.
- לוודא שהמדריכה שמלווה את הסטודנטיות בשדה מלמדת את קורס ההתנסות במכללה.
- להעלות את רף הקבלה לחוג.
- לקבוע קריטריונים ברורים לראיונות הקבלה.
- ליצור מרחבי למידה חדשניים המותאמים להכשרת סגל לגיל הרך.
- להקצות מקומות עבודה מספיקים לרווחת סגל החוג.
- לבנות תשתית לעריכת מחקר בקרב חברי סגל הגיל הרך : להקצות לסגל זמן למחקר, תקציב לצורך השתתפות בכנסים ארציים ובין לאומיים, תמיכה בכתיבה, ביצוע ניתוחים סטטיסטיים וכד'.
- לתמוך ביכולות המחקריות הנדרשות מן הסטודנטיות. הכנה כזאת צריכה לכלול פיתוח הבנה מחקרית, סדנאות כתיבה אקדמית, קריאת מחקר באנגלית, היכרות והתנסות במגוון מתודות בסמינריונים המחקריים ומודעות לסוגי המחקר המתאימים לחקר ההתנסות.

המלצות רצויות

- על המכללה לפעול למתן ביטויים למפגש היהודי-ערבי המתקיים במכללה, הן בנושאים מהותיים לתכנית הלימודים כמו למשל מועדי בחינות והתאמת לוח השנה האקדמי והן בנושאים הקשורים להנגשת הקמפוס כולו כמו למשל שילוט דו-לשוני.
- כדאי לשקול יצירת נוהל מסודר של הפחתת שעות הוראה למרצים חדשים הנקלטים במכללה.
- ראוי למקד את הפרויקטים של המעורבות בקהילה לתחום הגיל הרך ובכך לתרום הן לשילוב הסטודנטיות בקהילה והן לקהילה עצמה.
- לשקול הרחבת הכשרה לכיתות א' ב' בתכנית ההכשרה.
- כדאי לערוך מעקב שיטתי אחרי בוגרי ובוגרות התכנית, ולקשור אותם למכללה באמצעות השתלמויות וכינוסים. מעקב זה יכול גם אסוף נתונים על העסקת בוגר.
- עידוד הקמת קבוצות מחקר.

על החתום:

פרופ' מרים מבורך

פרופ' דורית ארם- יו"ר

ד"ר יאיר זיו

פרופ' צ'ארלס גרינבאום

פרופ' יעקב יבלון

פרופ' מרגלית זיו

ד"ר אביבה סברדלוב

פרופ' מיכל פרלמן

ט' סיון, תשע"ו
15 יוני, 2016

לכבוד
פרופ' דורית ארם
בית הספר לחינוך
אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' ארם הנכבדה,

המועצה להשכלה גבוהה שמה לה למטרה לשפר ולהבטיח את המשך המצוינות והאיכות של ההשכלה הגבוהה בישראל, בין השאר באמצעות תהליכי הערכה שוטפים של תחומי לימוד במוסדות האקדמיים.

בהמשך להחלטתה מיום 9.6.2015 הקימה המועצה להשכלה גבוהה ועדת הערכה שתבחן את תכניות הלימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום הגיל הרך במכללות האקדמיות לחינוך.

במסגרת עבודתה מתבקשת הוועדה :

1. לבחון את דו"חות ההערכה העצמית של המוסדות המקיימים תכניות לימודים בתחום זה.
2. לערוך ביקור בכל אחד מהמוסדות המוערכים.
3. להגיש למועצה להשכלה גבוהה דו"חות **פרטניים** ביחס לכל מוסד ומוסד ובו ממצאי הוועדה, מסקנותיה והמלצותיה.
4. להגיש למועצה להשכלה גבוהה דו"ח מסכם המתייחס באופן **רוחבי** להכשרת המורים בתחום הגיל הרך בישראל.

אני מודה לך על הסכמתך לקחת חלק במשימה חשובה זאת, ושמוחה בזאת למנות אותך לכהן כיו"ר וועדת הערכת האיכות.

הרכב הוועדה יהיה כלהלן :

פרופ' דורית ארם - יו"ר, פרופ' צ'ארלס גרינבאום, ד"ר יאיר זיו, פרופ' מרגלית זיו, פרופ' מרים מבורך, ד"ר אביבה סברדלוב, פרופ' מיכל פרלמן.

גב' תמר מעגן אפרתי תרכז את עבודת הוועדה.

פרטים לגבי פעילות הוועדה וסמכויותיה מופיעים בנספח המצורף.

אני מאחלת לך ולוועדה עבודה פורייה והצלחה רבה.

בברכה,

ד"ר רבקה ודמני (שאומן)
סיו"ר
המועצה להשכלה גבוהה

מצ"ב : נספח לכתב המינוי

העתק :
ד"ר ורדה בן-שאול, סמנכ"ל הערכת איכות, מל"ג
גב' תמר מעגן-אפרתי, רכזת הוועדה, האגף להערכת איכות, מל"ג

נספח 2: יום ביקור הועדה מהמל"ג לבקרת איכות ההוראה במכללה בתאריך 27.11.16

חדר הישיבות בבנין 3 בקומה 3 יוקדש לענייני הועדה למשך היום כולו

שעה	הגורם עמו נפגשים	אחריות ושמות המשתתפים
9:00-9:30	מפגש פתיחה: הנהלת המוסד (ללא ראש התכנית)	הנשיאה פרופ' שוש ארד, מנכ"ל דר' אתי גרודגלד, מ.מ. רקטור דר' יעל פישר, ראש בית הספר לחינוך דר' ראיסה גוברמן, רכזת הדרכה דר' בלהה פריינטה
9:30-10:15	ראש התכנית/מסלול	ראש המסלול לגיה"ר דר' מירב איזנברג ראש החוג לגיה"ר דר' לורט שור
10:15-11:00	סגל ליבתי המלמד בתכנית מדריכים פדגוגיים	חברי סגל המלמדים בקורסי החוג דר' בלהה פריינטה, דר' אדוה מרגליות, דר' גילה זילכה, דר' רמי רחמים, הגב' אורנה ערד, דר' רחל ברוך דר' אורנה לוי ודר' ארז מילר יתנו תשובה בהקדם בשל אילוצי עבודה ביום זה
11:00-11:45	על פי המלצת תמר אפרתי ניתן להתחיל את הפגישה עם שני הצוותים – מרצים מהחוג ומדריכים פדגוגיים. לאחר כ-45 דקות יישארו רק המדריכים הפדגוגיים להמשך הפגישה	מדריכים פדגוגיים במסלול – ללא השתתפות ראש החוג וראש המסלול הילה מתטטוב, מיכל גטניו קאלוש, מוניקה ברזר מזור, הדר שלום, אורלי ארליכמן, יריב אורגד
11:45-12:30	סטודנטים וסטודנטיות	
12:30-13:30	ארוחת צהריים (פגישה סגורה של הועדה)** באחריות עדי קורן	
13:30-14:15	חלון זמן פתוח – (פעילות לבחירת המחלקה***) - אופציונאלי	סרטון באורך של כ-10 דקות – פרוייקט אקדמיה גן + הצגת פרוייקטים שנה ג' לאחר מכן ועל פי אילוצי הזמן: סיור בבנין 6 – כיתות פעילות/חכמות סיור עם הדיקנית – מיכל רביבו להכרות עם מתקנים לסיוע ללומדים בעלי צרכים מיוחדים
14:15-15:00	בוגרים ובוגרות	ישוורק דויט, מרית פקדו (לורט), פרח מדבר (מירב), נדב (מוניקה), עטר או נטע (לורט), הדר בלאט (מירב), דניאל (מירב), הילה אזולאי (מירב) איתור הבוגרים יימשך והרשימה תעודכן

	הפסקה	15:00-15:15
הנהלה + מירב ולורט	מפגש סיכום: הנהלת המוסד והתכנית	15:15-15:30
	ישיבה פנימית של הוועדה	15:30-16:15